Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 200. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 18-го ЖОВТНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 18, 1955. No. 200. VOL. LXII.

40 ОСІБ ЗГИНУЛИ ВНАСЛІДОК ПОВЕНІ В СХІДНІХ СТЕЙТАХ

БАГАТО МІСТ ЗАЛИТІ ВОДОЮ; НЕ КУРСУЮТЬ ЗАЛІЗНИЦІ; ПОПЕРЕРИВАНІ АВТОСТРАДИ; МАТЕРІЯЛЬНІ ВТРАТИ ВИНОСЯТЬ БАГАТО МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ

Ню Йорк, Н. Й. — Триденні дощі в східніх стейтах спричинили нову повінь, яка знову понищила ті стейти, в яких в серпні була повінь внаслідок гураґану „Діяна". Повінь захопила північно-східні стейти Коннектикат, Ню Йорку, Ню Джерзі, Пенсилвенію, Ровд Айленд і Массачусетс. Матеріяльні втрати виносять багато мільйонів долярів, а досі нараховано 40 людських жертв цієї повені. Бюро Погоди заповідає дощ і четвертого дня, в понеділок 17 жовтня, а також і в вівторок. Побоюються, що повінь може поширитися внаслідок дальших дощів. В Ню Йорку впало впродовж трьох днів тільки 3.69 цаля дощу, але в місцевості Денбері, Коннектікат, дощу було аж 11.32 цаля, і там теж спричинені найбільші матеріяльні втрати. Люди заявляють, що досі не бачили стільки води в ріках і потічках. Найсильніша злива була в стейті Коннектикат, там також найбільше жертв в людях. Поперериавні автостради і деякі місцевості зовсім відтяті від світу. Багато залізничих ліній скасували курсування поїздів. Тисячі людей залишили свої доми, і живуть тепер в публічних будинках. Про їх харчування дбає Американський Червоний Хрест і Армія Спасіння. Вояки Крайової Гвардії дбають про те, щоб не було грабунків в тих місцевостях, які залиті водою і з яких евакуовано населення. Шеф Армійського Інженерського Корпусу генерал бригади Роберт Д. Флеммінг обраховує, що треба буде 4,000,000 долярів на відбудову шляхів та побудову мостів, які понищила вода. — Він ствєрджує, що повінь в багатьох місцях знову понищила ті самі мости, які були вже відбудовані після попередньої повені. 50 гелікоптерів беруть участь у рятуванні загрожених людей. Червоний Хрест збудував 46 шатер, в яких дають допомогу жертвам повені. В Конектикат нараховано досі 10 осіб, які загинули внаслідок повені. Стільки само згинуло і в стейті Ню Йорк, менші втрати в людях є в стейтах Пенсилвенії і Ровд Айленді та Массачусетс. і Ню Джерзі. Число людських жертв може ще збільшитися. Президент Айзенгавер запевнив губернатора стейту Массачусетс Абрагама А. Рібікофа, що федеральний уряд дасть всю можливу допомогу жертвам повені. Департамент справедливости має вирішити, чи обов'язує ще стан крайньої необхідности, який проголосив був Президент під час попередньої повені, чи треба його наново проголошувати, щоб навіщені повінню стейти могли діставати федеральну допомогу. Головний асистент Президента Шерман Адамс має постійно інформувати Айзенгавера про стан повені.

ПОВІНЬ ІЗОЛЮВАЛА „СОЮЗІВКУ"

Кергонксон, Н. Й. — Нова велика повінь, що навістила східні стейти, перервала знову в кількох місцях комунікаційні получення, що ведуть на „Союзівку", вакаційну оселю Українського Народного Союзу в Кетскильських горах. Вже в суботу в пополудневих годинах був перерваний шлях на „Союзівку" із залитого водою поблизького містечка Еленвіл, а опісля теж і з другого найближчого міста Кергонксон. Це теж і унеможливило заповіджену на суботу і неділю товариську зустріч українських лікарів на „Союзівці".

Так виглядає одна з головних вулиць у містечку Вотербері в стейті Коннектикат, яке вже 19 серпня ц. р. було важко навіщене гураґаном. Вулиці залиті водами Мед Рівер — Скаженої ріки: в стейті Коннектикат проголошено стан крайньої необхідности.

УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ ОВАЦІЙНО ВІТАЛИ УЛАСА САМЧУКА

ПИСЬМЕННИК В ОДНОГОДИННІЙ ДОПОВІДІ ДАВ ГЛИБОКУ АНАЛІЗУ СХОДУ ЕВРОПИ; ВІРИТЬ У СВІТЛЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ; „СВОБОДУ" СТАВИТЬ ЗА ПРИКЛАД УКРАЇНСЬКОЇ ВІТАЛЬНОСТИ

Ню Йорк. — Українці цієї метрополії оваційно вітали минулої неділі, 16-го жовтня, відомого українського письменника Уласа Самчука, що живе тепер у Торонті, Канада, та вперше приїхав на відвідини до З'єдинених Держав. Свої відвідини і виступи в цій країні започаткував п. Самчук доповіддю в Народному Домі в Ню Йорку в рямках Об'єднання Українських Письменників „Слово". Приявні, що в великій мірі заповнили концертову залю Народного Дому, влаштували письменникові велику овацію, а двоє дітей передали йому китицю квітів від земляків з Волині. Улас Самчук, автор „Волині", „Марії", „Осту" та багатьох загальновідомих творів, дав в одногодинній доповіді основну аналізу того, що він назвав „комплексом Сходу Европи", вказав на помилковість підходу до тих проблем зовнішнього світу та зокрема визначив положення і ролю українців у тому комплексі. Свою доповідь започаткував письменник великим признанням і похвалою для Америки, як символу і найбільшої остої волі, та як „країни ласки, надій і можливостей, що завжди притягала тих ‚які люблять і цінять волю". Автор говорив про намагання українців визволитись із „системи Сходу" та про труднощі, які вони на тому шляху зустрічають. Нашими внутрішніми ворогами в тому змаганні вважає доповідач нашу провінційність. „Ми розірвали коло нашої національної пасивности, але все ще не можемо розірвати кола нашої інтелектуальної пасивности", — говорив доповідач, підкреслюючи вагу свідомости в такому змаганні. Нормальний розвиток східньо - европейського простору був перерваний виступом на кін історії російського комплексу. Історія доказує, що проблеми Сходу Европи не можна розв'язати самою тільки зміною режиму і що тільки принесений там лад або довга еволюція потраплять завернути европейський Схід в напрямі нормального розвитку.

Автор глибоко вірить в силу духа української нації та її вітальність. Як приклад тієї вітальности він назвав „Свободу", яку започаткувала перед двома ґенераціями на цій землі горстка свідомих українських еміґрантів та яка розрослась у газету на світову мірку. „Наша сила не в зброї, але в силі нашого духа. Ми йдемо вперед і несемо в широкий світ нашу правду, правду життя, правду вічного і прекрасного" — закінчив свої міркування п. Улас Самчук, відповідаючи теж і на низку запитів, що їх ставив п. Дивнич, д-р Макарушка та деякі інші приявні. Зборами проводив від імені „Слова" проф. Г. Костюк, який і вітав п. Самчука на початку та дякував йому за виступ. Відомий із своєї жертвенности наш громадянин п. Пуйда, після короткої промови, започаткував збірку фондів на видання дальших творів У. Самчука пожертвою 50 долярів. Після доповіді в приміщенні студії Авраменка відбулося прийняття для п. Самчука, яке влаштували йому земляки з Волині та яким проводив п. Дзівак і під час якого промовляли ще проф. Шерех, п-ні Гуменна, ред. Дивнич ‚проф. Костюк, п. Д. Галичин і п. В. Пуйда, а на закінчення п. Улас Самчук.

УКРАЇНСЬКІ КАТОЛИЦЬКІ ВЛАДИКИ ВІДЗНАЧУЮТЬ СПІЛЬНИМ ПОСЛАННЯМ 1000-РІЧЧЯ ХРИСТИЯНСТВА В УКРАЇНІ

Филаделфія. — Архиепископи й епископи епархій Української Католицької Церкви в ЗДА, в Канаді та в Европі проголосили з датою серпня ц. р. пастирське послання до своїх вірних, присвячене 1000-річному ювілеєві існування християнства в Україні, що його прийняла найперше Велика Княгиня св. Ольга. Послання підписали такі архиепископи і епископи: филаделфійський екзарх Кир Константин Богачевський, екзарх Манітоби Кир Василій Ладика, апостольський візитатор для українців католиків в Европі Кир Іван Бучко, екзарх Західньої Канади; Кир Ніль Саварин, екзарх Східньої Канади Кир Ісидор Борецький, екзарх Саскачевану Кир Андрей Роборецький помічник филаделфійського екзарха Кир Амвросій Сенишин та помічник і коадютор Манітобського екзарха Кир Максим Германюк. Повний текст цього послання поданий у цьому ж числі „Свободи" на 2-ій і 3-ій сторінках.

Ню Йорк вшанував роковини Першого Зимового Походу

Ню Йорк. — Перший Зимовий Похід Дійової Армії УНР, який 35 років тому ішов в Україні поза совєтським фронтом, впродовж 5 місяців руйнував большевицьке запілля і підносив духа українського народу, доказуючи невмирущість українського спротиву, буде назавжди світлою сторінкою в історії України і дороговказом для муйбутніх поколінь, щоб вони наслідували духа героїв того Походу, — під таким гаслом відбувся в останню неділю у Ню Йорку, в залі авдиторії Джуніор Гай Скул при Евню Б, Святочний Вечір, присвячений 35-им роковинам тієї події. Концерт-Академію влаштував окремий Комітет, зложений із членів всіх українських комбатантських організацій в ЗДА на чолі з ОбВУА. На початку чоловічий хор „Лігай Велі" з Аллентавну, Па., відспівав американський й український гимни, після чого відбувся „Апель Поляглих". На естраді вишикувались 13 колишніх учасників Зимового Походу з одним із його тодішніх командантів, генералом О. Загродським, який був в генеральській уніформі, посередині. Зворушливий апель відчитав д-р І. Козак, заграла сурма, а два члени Американсько - Українських Ветеранів тримали почесну сторожу з американським та українським прапорами. Д-р І. Козак відчитав список живучих в ЗДА членів І Зимового Походу та зазначив, що квіти, що їх передали ген. Загродському діти, це символічний доказ тієї пошани, яку має ціле українське громадянство до героїв Зимового Походу. Коротке святочне слово виголосив теж д-р Іван Козак. Привіти відчитав проф. І. Паливода, один з колишніх учасників Зимового Походу. У концертовій частині названий 30-особовий чоловічий хор з Аллентавну, під орудою п. О. Дідуха й при фортепіяновому супроводі д-ра С. Лащака, відспівав низку народних і на народну нуту зложених пісень, а проф. Вадим Кіпа віддіграв Етюд „Плач Україно" Косенка й „Поетичну Гармонію" Ліста. На Академії було коло 400 осіб. Пластунки з Нюйоркської Пластової Станиці й пані з Золотого Хреста взяли активну участь в Святі. Ранком того самого дня в православній церкві св. Володимира прот. о. С. Гаюк відправив Молебень „на інтенцію українського народу", а хор відспівав поляглим у Зимовому Поході Вічная Пам'ять.

Російський антикомуністичний діяч, пропаґандист і вічний інформатор перестрибнув знову до совєтського „пекла"

Ню Йорк. — Американський Комітет визволення від большевизму подає за інформаціями свого бюра із Мюнхену в Німеччині, що колишній підполковник Червоної Армії М. Колосов, який втік після закінчення другої світової війни на Захід і грав видатну ролю в російських еміґраційних організаціях, втік у вересні цього року до Східньої Німеччини і став на службу бірлінського Комітету повороту „на родіну". Колосов був членом комуністичної партії з 1931 року до 1945 року. Перейшовши в Західню Німеччину, відігравав активну і провідну ролю в ЦОПЕ (Центральне Об'єднання Післявоєнних Еміґрантів) і якийсь час співпрацював із російським діячем майором Денісовим в Гамбурґу, що згодом був ув'язнений як совєтський аґент. В 1949 році М. Колосов еміґрував до Австралії, але його австралійська влада завернула назад за подання фальшивих інформацій про приналежність до комуністичної партії. Вернувши з Австралії він став співробітником Радіо Визволення, де йому приділено окреме бюро у відділі інформацій. Його, як подає американський Комітет, визнано по двох місяцях „непевним" і звільнено з праці дня 31 березня 1953 року, але Колосов після звільнення почав працювати як журналіст в російській еміґраційній пресі і російське Чеховське Видавництво прийняло до видання його книжку ‚Стрибок із пекла'. Співпрацював Колосов теж і в мюнхенському Інституті вивчення історії і культури СССР, який в 1954 році видав його працю п. з. „Комуністична партія і совєтська армія". З цього ж інституту Колосов одержав стипендію на якусь спеціяльну працю. Американський комітет у своєму повідомленні впевняє, що Колосов не був ніколи членом згаданого Інституту. За всякою правдоподібністю Колосова міхайловський комітет використає в усій повноті для нових „ревеляцій" про російські еміґрантські середовища і про їх зв'язок з Американським Комітетом. Російські еміґрантські газети повели були після виселення Колосова з Австралії широку протестаційну акцію, представляючи його як жертву суворих іміґраційних законів.

ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РАДИТИМЕ У ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ

Берлін. — Західньонімецький парлямент і уряд переїхали з столиці Західньої Німеччини Бони до Західнього Берліну на дводенну сесію парляменту й засідання уряду. Зроблено це для заманіфестування єдности західньо-німецького режиму з Берліном і для підкреслення, що найважливішою справою для західньо-німецького режиму є справа об'єднання Німеччини. Наради в Берліні західньо-німецького парляменту й уряду мають піднести мораль німців, особливо тих, що живуть під комуністичним режимом у Східній Німеччині, яка, як твердять самі німецькі часописи, поважно захиталась після двох міжнародних подій: Женевської конференції в липні ц. р. з її „співіснувальним духом" і подорожі Аденауера до Москви в минулому місяці, де рішено нав'язати дипломатичні взаємини з СССР. Після тих двох подій німці в своїй масі зневірились, чи взагалі може дійти в близькій майбутності до об'єднання Німеччини. Особливо пригнітливі настрої настали у Східній Німеччині, де — після визнання її „суверенности" Москвою — комуністичний уряд підніс голову і почав жвавіше заходитися біля творення армії. Це викликало хвилю масової втечі східньо-німецької молоді на Захід. — Водночас, принаджені щораз більшим розвитком західньо-німецького промислу й високими платнями фахових робітничих сил у Західній Німеччині, не тільки зі Східньої Німеччини, але й навіть з Західнього Берліну, масово виїздять до Західньої Німеччини інженери, техніки й кваліфіковані робітники. Це все створює нові проблеми для Західньої Німеччини й Західнього Берліну. Берлінська сесія західньо-німецького парляменту має звернути увагу всього німецького народу та зовнішнього світу, що західньо-німецький режим здає собі справу з усіх цих проблем і настоює на тому, щоб 4 великодержави, поділивши 10 років тому Німеччину, врешті таки об'єднали її. На тій сесії буде неприсутній канцлер Конрад Аденауер, який від тижня поважно хворіє, діставши — наслідком перестуди — запалення легенів. Він матиме в січні наступного року 80 років.

Захід запропонує роззброєння на східньому кордоні Німеччині

Лондон. — Три західні великодержави, готуючись до Женевської конференції, яка 27 ц. м. розпічнеться з репрезентантом Совєтів, приготовляють плян зменшення військових сил по обох сторонах східнього кордону об'єднаної Німеччини. Така здемілітаризована зона охоплювала б теперішню Східню Німеччину, західню частину Польщі й частину Чехословаччини, а в тому широкому поясі інспекцію переводила б спеціяльна міжнародна комісія. Водночас Захід запропонує Совєтам ґарантію від 8-ми західніх держав, що об'єднана Німеччина не нарушить кордонів СССР і нікого з його сателітів, а совєтський бльок мав би дати таку саму ґарантію для об'єднаної Німеччини. Всі ті пропозиції мають заспокоїти страх Москви перед об'єднаною Німеччиною, яка мала б право поставити нову армію і вирішити власною волею свою закордонну політику. Тому, що Москва принципово не хоче допустити до союзу Німеччини з зорганізованим в НАТО Заходом, а здемілітаризована східня зона ще поменшила б збройні комуністичні сили, то цей останній плян, придуманий Англією, має мало виглядів на успіх в Женеві, — пишуть часописи.

Совєтські проводирі нараджуються в Криму, Молотова між ними немає

Москва. — „Лідери партії й уряду" ведуть в Севастополі у Криму важливі наради, — повідомила офіційно совєтська пресова аґенція ТАСС. Участь в отих нарадах беруть: Булґанін, Хрущов, Мікоян, маршал Жуков, маршал Ворошилов, адмірал Кузнєцов, адмірал Горшков і перший секретар комуністичної партії СССР Кіріченко. Звертає увагу неприсутність поміж отими „лідерами" Молотова, тим паче, що — згідно з опінією всіх закордонних дипломатів в СССР — головною темою тих нарад є Женевська конференція міністрів закордонних справ 4-ох великодержав, яка розпічнеться 27 ц. м. та недавня відповідь през. Айзенгавера Булґанінові у справі взаємної контролі збройного стану. Приявність на конференції названих вгорі військових і морських достойників вказує власне, що темою конференції є також справи роззброєння. Третьою найголовнішою справою над якою радять совєтські „лідери", це найближчий 20-ий конґрес комуністичної партії СССР, який скликаний на лютий наст. року. Відсутність між ними Молотова зв'язується з його недавнім „покаянням" за „ідеологічну помилку", якої він допустився кілька місяців тому, коли говорив, що в Совєтах тільки „покладенно основи під соціялізм", замість твердити, що соціялізм в СССР уже введено.

Айзенгавер прийняв резиґнацію податкового комісаря ЗДА

Денвер, Колорадо. — Секретар скарбу Джордж М. Гомфрі заявив журналістам після конференції в президента Айзенгавера, що Президент „з жалем прийняв до відома" резиґнацію комісаря Податкового Уряду Т. Колемана Андрюса. 56-річний демократ із стейту Вірджінія Андрюс заявив, що він залишає пост в Податковому Уряді, де працював довше як два роки, щоб стати головою ради компанії, яка забезпечує тягарові й особові авта. Гомфрі відмовився сказати, хто має бути наслідником на пості комісаря Податкового Уряду. І Гомфрі хвалив Андрюса, який „дуже добре виконував свій обов'язок, переорганізувавши Податковий Уряд, зробивши це якнайкраще і з дуже добрим наслідком." Андрюс написав президентові Айзенгаверові, що може залишити свій пост, бо вже виконав своє завдання. Податковий Уряд треба було переорганізувати, бо в ньому була загніздилася корупція перед приходом до влади Айзенгавера. Президент закінчив свій лист до Андрюса так: „Щира подяка Вам від мене особисто, і я певний, що і весь нарід висловлює Вам признання."

ПЛАТОН СТАСЮК ВЕДЕ ПЕРЕД У ПОЖЕРТВАХ НА „ВЕСЕЛКУ"

П. Платон Стасюк, відомий наш бизнесмен і громадянин з Ню Йорку ‚веде досі перед у проголошеній з початком жовтня збірки фондів на видання дитячого журналу, надіславши на ту ціль суму 50 долярів .Це, між іншим, далеко не перший раз, що п. Стасюк дає приклад жертвенности на добрі цілі. За п. Стасюком у пожертвах на „Веселку" йдуть пп.: М. Мелетич, І. Кравчишин та д-р М. Сіменович пожертвами по 25 долярів та пп. І. Щуцький і фірма П. Яреми пожертвами по 15 долярів.

В АМЕРИЦІ

● **Провідник** демократичної більшости в Сенаті, Линдон Б. Джансон, який від 2-го липня хворів на серце, найближчого тижня вертається з Тексасу до Вашинґтону, де обговорюватиме з державними урядовцями проблеми закордонної політики.

● **Уряд Публічного Здоров'я** ЗДА повідомляє, що число занедужань на поліо постійно зменшується. У тижні, який закінчився 8 жовтня, занотовано 1,038 випадків захворіння на дитячий параліч, — на 18 відсотків менше як в попередньому тижні.

● **Апеляційний Суд** ЗДА відкинув відклик, що його внесли адвокати в імені чотирьох порторіканців, які 1 березня 1954 зчинили стрілянину в Палаті Репрезентантів і поранили п'ятьох конґресменів. Суд відкинув домагання адвокатів піддати засуджених психіятричному дослідженню, щоб ствердити, що діяли вони в непідсудному стані.

● **Кіностудія** „Твентієт Сенчері Фокс" придбала надрукований у 1926 році роман Ернеста Гемінґвея „Сонце також сходить" і буде накручувати з нього фільм.

● **Архиепископ Шикаґо**, кардинал Семюел Стріч заборонив грати в костелах своєї дієцезії під час шлюбів деякі шлюбні марші, кілька версій „Аве Марія" і три інші світські композиції Ваґнера та Мендельсона, бо вони не відповідають тим вимогам, які ставиться до музики, виконуваної в храмах Божих.

● **Знайдено щоденник** 22-річного летуна Вільяма Е. Фолса, який після катастрофи з його літаком загинув голодовою смертю в пустині Мехіко. 18 вересня 1955 р. він записав, що розклав огонь і підтримував його доти, поки було паливо. Третього дня він написав зворушливе звернення до тих, що знайдуть його щоденник, щоб повідомили матір, як він мучився без їжі і води. Дев'ятого дня він ще вспів записати: „І досі я тут. Слабий, дуже охлялий". Остання сторінка щоденника має тільки дату: „20 вересня 1955".

УВУ рішив перебрати патронат над курсами українознавства УНС

Мюнхен. — Сенат Українського Вільного Університету на своєму засіданні 1-го жовтня рішив перебрати патронат над вакаційними курсами українознавства, що їх влаштовує щорічно Український Народний Союз на своїй оселі „Союзівці" для народженої тут молоді. Досі вже відбулось два такі курси із замітним успіхом. Саме з уваги на ці початкові успіхи та на можливості їх дальшого розвитку, Український Народний Союз запропонував поседредньо Українському Вільному Університетові перебрати патронат над цими курсами, що без сумніву піднесе їх значення для молоді та запевнить їм так потрібний і побажаний дальший розвиток. Форми цього патронату мають бути ще опрацьовані та устійнені.

Таємниче самогубство службовця совєтської делеґації в ОН

Ню Йорк. — З бюра совєтської делеґації до ОН повідомили в суботу 15 вересня ц. р. о 10-ій год. вечора нюйоркську поліцію, що в одному з приміщень цього бюра застрелився 42-літній урядовець делеґації, невідомий ближче в колах ОН, Мінаєв. Американський лікар і поліція, прибувши на виклик до будинку делеґації при 680 Парк Евеню в Ню Йорку, ствердили смерть від пострілу в уста. Члени совєтської делеґації заявили поліції, що вони знайшли тіло Мінаєва ще в суботу о год. вечора і просили забрати тіло „самогубця" як найскорше з приміщення делеґації. Про увесь випадок повідомлено пресу щойно в неділю після полудня. Мінаєв прибув до Ню Йорку два місяці тому із дружиною Зінаїдою. Репортери, які прибули за інформаціями до бюра совєтської делеґації, одержали відповідь, що нічого не сталося і що ніякого стріляння в будинку делеґації не було.

В СВІТІ

● **Жан Монне**, один із найпалкіших звеличників ідеї західньо - европейської федерації, один із співтворців і довголітній голова Европейської Сталево - Вугільної Спільноти, розпочав акцію за встановлення для всієї Західн. Европи спільного наддержавного центру перетворювання атомової енерґії для мирних цілей. Цей плян має вигляди на успіх, бо жадна европейська континент. держава не продукує досі атомової енерґії.

● **У Ленінґраді** понад мільйон людей вибігли дивитись на англійські воєнні кораблі, що прибули з „ревізитою" червоній воєнній фльоті, і овацiйно вітали англійських старшин і моряків. „Ми ще ніколи нічого подібного не бачили, — пише про це один англійський морський старшина. — Вони зустрічали нас, наче мешканців Марса". Очевидно, що цей „ентузіязм" був частинно наслідком строгих офіційних закликів до мешканців Ленінґраду, а переважно наслідком бажання подивитися, як виглядають „справжні англійці.

● **В Англії** три найповажніші клюби автомобілістів рішуче запротестували проти наміру уряду запровадити, за американським зразком, оплати за паркування авт на вулицях більших міст. Англійські автомобілісти нарікають, що ні уряд ані міські управи нічого не роблять для побільшування і творення паркувальних місць.

● **З французького Марокко** сотні арабських родин та окремих ріфенців втікають через гористий кордон до еспанської частини цієї країни. Вони оповідають про масові репресії французів, які мстяться на невинних людях за діла націоналістичних партизанів. Еспанський уряд має великий клопіт з напливом цих утікачів, яких є вже понад 2,000.

● **У Лювені**, в Бельгії, бурхливу вуличну демонстрацію влаштували 2,000 студентів місцевого католицького університету, протестуючи проти зменшення соціялістичним урядом державних субвенцій католицьким школам. Відбулися численні сутички з поліцією, але, крім легко поранених, людських жертв не було.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA". P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕПОРОЗУМІННЯ

„Життя є повне непорозумінь і тихого смутку" — твердив свого часу один український автор у своїй сенсаційній повісті, висловивши тим велику життєву мудрість. Життя бо є справді повне непорозумінь, які далеко не кінчаються на „тихому смутку", але й вибухають гнівом, численними конфліктами, навіть світовими війнами. Люди не використовують одного із своїх найбільших привілеїв — можливостей порозуміння, на яке мають безліч засобів, але полагоджують ці непорозуміння силою, яка до порозуміння найменше надається.

Теперішня політика Заходу у відношенні до комуністичного Сходу також базується в головній мірі на однобічному непорозумінні: Захід не розуміє і часто не хоче розуміти Сходу, оцінюючи його та його поведінку власними мірилами і категоріями. В новій і навіть найновішій історії повно прикладів такого непорозуміння. Свого часу американські окупаційні власті в Німеччині змушували втікачів з-під Совєтів вертатися „на родину", і ніяк не могли зрозуміти, чому ті нещасні жертви воліли кидатись і гинути під американськими танками, підрізувати собі жили чи вішатись. А коли, на запити американців втікачі відповідали, що не хочуть вертатися до своїх країн, бо не хочуть Сталіна, то американці питалися їх наївно, чому вони „не виберуть собі іншого". Інша справа, що й деякі втікачі із Сходу, коли після війни прем'єр Черчил перепав при виборах і до влади прийшли лейбуристи, очікували на наступний день вістки про те, що Черчила вже повісили.

Багато фактів „непорозуміння і тихого смутку" можна було б навести і з американського відношення до українців та українських проблем. Наприклад, українці навряд чи забудуть коли Кеннанові чи іншому американцеві те, що він порівняв Україну з Пенсилвенією чи іншим американським стейтом. Не забудуть вони й Американському Комітетові кумедної справи „федералістів". Ми зовсім не беремося виправдувати тих порівнянь чи акцій, але самих тільки протестів і гнівів далеко не вистачає, щоб такі непорозуміння виключити. Бо, в загальних американських відносинах, це таки є непорозуміння і „тихий смуток". Теперішня американська Унія постала після довгих і кривавих змагань. Між обома групами — північними юніоністами і південними конфедератами — були крайні антагонізми, і могло здаватися, що ніколи не прийде до згоди, бо ж її уже „розділяла кров". А що залишилось з цього сьогодні? Під тим кутом не тільки пересічний, але й провідний американець ставиться також і до проблеми московської імперії, бо навіть у малій частині не здає собі справи з того, що між американським і европейським, зокрема східньо-европейським розвитком не може бути жадних порівнянь. Символ американської нації „Е плюрібус унум" — у множестві одне — найменше можна переносити на европейський Схід, як не можна переносити й інші мірила та прецеденти з американської історії.

У теперішніх політичних „непорозуміннях і тихому смутку" у взаєминах між Сходом і Заходом Москва має ту перевагу, що ці „непорозуміння" є — як згадано — однобічні, що це є не так непорозуміння, як радше незрозуміння збоку Заходу, а політика Москви точно плянована і є тільки спекуляцією саме на тих нерозуміннях збоку Заходу. Москва спекулює на західній миролюбності, спекулює на легковірності і, часто, наївності Заходу та його незнанні справжньої суті московського комунізму, що є тільки новою формою старого, як сама Москва, її агресивного імперіялізму.

Очевидно, що всіх тих однобічних непорозумінь і незрозумінь не можна перемогти чи направити впродовж одного дня чи року. Тут потрібно величезної, довгої і наполегливої праці, потрібно виховання і справжнього хрестоносного походу правди в політиці, науці, вихованні, в усіх ділянках і галузях суспільного життя.

Це — тільки один бік медалі. Бо, щоб успішно ладнати чи причинитись до вияснення тих непорозумінь, нам у першу чергу потрібно наладнати власні непорозуміння. Якщо ми хочемо бути лікарями для американських непорозумінь відносно нашої далекої Батьківщини, нам треба в першу чергу вилікувати себе самих з наших власних непорозумінь, як між собою, так і у відношенні до Америки. Бо ніхто не заперечить, що й у цьому відношенні, у відношенні до нашої нової Батьківщини, у нас ще дуже багато невігластва і відносно мало доброї волі та охоти пізнати Америку і весь американський процес у їх суті, а не тільки у всіляких „давитавських" проявах. Така всебічна акція і такий всебічний похід проти непорозумінь напевно заощадили б нам не один з багатьох наших „тихих смутків".

ЗМІНА НАСТРОЇВ В ДЕМОКРАТИЧНІЙ ПАРТІЇ

Ледве прогомоніли пеани в честь бруклинських Доджерів з нагоди їх чемпіонату в бейзболі, а вже пішли в рух завжди готові політично-партійні машини, щоб устійнити, хто має справжні шанси для вигри при найближчих виборах на президента З'єдинених Держав. Підготову до пущення в рух цих машин виконав відомий Американський Інститут Публічної Опінії з Трентону, Н. Дж. Вже 2 жовтня сам директор інституту, Джордж Геллуп, оприлюднив вислід призбираних ним вісток про шанси демократичних кандидатів: 55 відсотків голосів сприяє кандидатурі Адлея Стівенсона, який перепав у виборах проти теперішнього президента Айзенгавера в 1952 році. При цьому Геллуп не притаює переконання, що внаслідок недуги президента Айзенгавера вибір демократичного кандидата є зовсім правдоподібний.

Переведене впродовж останніх кількох років дослідження публічної опінії стверджує, що Демократична партія в ЗДА — це партія більшости. Спираючись на такі інформації Геллупа, лідери Демократичної партії висувають наверх своїх передових людей, щоб тримати їх перед очима публіки для оцінки їхніх сил для здобуття перемоги. За вістями Інституту Геллупа, провідні демократи, що в тому чи іншому часі пробували звернути на себе увагу загалу як можливі кандидати, дістали при обчисленні безпосередньо перед недугою Айзенгавера такий відсоток демократичних голосів: Стівенсон — 55%, Кіфовер — 16, Гарриман — 6, Россел — 6, Рейберн — 5, інші — 7, а без вислову опінії було 5% голосуючих.

Одначе, від часу недуги Президента в демократичному таборі йде важливий рух, бо крайову конвенцію Демократичної партії передбачено вже на серпень 1956 р. в Шикаґо. Отже, вже тепер треба робити обчислення, хто може вийти переможцем як кандидат на президента. Звичайно добре поінформовані вашинґтонські кореспонденти великих щоденників, брати Джозеф і Стюарт Елсопи, завважують, що нюйоркський губернатор В. Аверел Гарриман несподівано вибивається на чільне місце, як можливий переможець на конвенції, хоч ще шість місяців тому його кандидатуру мало хто брав поважно до уваги. Елсопи тісї думки, що впродовж наступних шести місяців ситуація зміниться на користь Гарримана, дякуючи Кармінові ДіСапіо, провідникові демократичної нюйоркської організації, відомої від давніх часів під назвою „Таммані Голл".

При цій нагоді Елсопи виявляють стратегію ДіСапіо, яка полягає в тому, щоб він сам не забирав голосу в справі кандидатури Гарримана, а дав іншим нагоду це зробити. Тому, що Ню Йорк сам собою становить притягальну силу для демократичних політиків з інших міст і стейтів, ДіСапіо використовує своє становище провідника Таммані Голл і стейтового державного секретаря при боці Гарримана, і запрошує відомих в Америці демократів ніби на відвідини міста, а на ділі на відвідини губернатора Гарримана в Олбені. Очевидно, хто тільки мав нагоду розмовляти з губернатором, той негайно спостерігав відомий уже здавна політичний хист Гарримана. Крім того загально відомі його великі осяги в адміністрації стейту Ню Йорк.

Тут треба пам'ятати, що стейт Ню Йорк має 96 делегатів на крайовій конвенції, а число голосів є найважливіше при виборах. Досі Гарриман заявляв, що він не кандидує, а буде підтримувати кандидатуру Стівенсона на конвенції. ДіСапіо ніколи не заявлявся за Стівенсоном, зате при кількох нагодах відверто висловлював думку, що губернатор Ню Йорку — талановитий кандидат на президента.

Попередньої суботи останній демократичний президент, Гарі Труман, теж відвідав губернатора Гарримана в його столиці, Олбені. У розмові з представниками преси він дав дуже великий поштовх до висунення наверх Гарримана, як можливого кандидата. Труман заявив, що Гарриман — це „геній" і людина, яка „має всі кваліфікації для Білого Дому". Сказавши це, Труман з місця додав, що це ще не значить, що інші демократи не мають таких кваліфікацій, одначе, як гість губернатора, він не може згадувати імен інших можливих кандидатів. Після того, вказуючи на Гарримана, він сказав: „Якщо б я був громадянином Ню Йорку, я знав би кого підтримувати".

Очевидно, що розмова Трумана з журналістами відразу поставила руба питання, що скаже сам Гарриман. Недовго треба було чекати, бо вже в понеділкових щоденниках появилася заява губернатора Гарримана, що „він не є морально зобов'язаний" підтримувати кандидатуру Стівенсона на кандидата Демократичної партії, зате вони „один одного дуже добре розуміють".

(С)

Іван Кедрин

ЛЮДИ І ЇХ ДОБРА ВОЛЯ

Постанова останньої Панамериканської Української Конференції включитися, так би мовити, в розв'язування проблеми внутрішніх українських політичних відносин і, конкретно запропонувати українській еміґрації в Европі своє посередництво в справі створення одного впорядкованого репрезентаційного політичного центру, що охоплював би по змозі всі, або майже всі, активні національно-політичні сили еміґрації, — знову зактуалізувала „консолідаційну" дискусію. Правду сказати, неприємно забирати в ній слово, як неприємно співати в хорі пісеньку „Бодайся когут знудив". Проте такі наради, резолюції й пресові дискусії вестимуться над цією проблемою доти, поки або вибух нової війни заскочить українську еміґрацію в стані хронічної анархії і цілком непідготовану до того нового переломового історичного моменту, — або таки настане чудо й те довбання рильцем впертої скелі таки розколе її. Реальний, а не сентиментальний момент у цій історії той, що зовнішній світ не може в практиці поважно ставитись до української проблеми — не зважаючи на всю її важливість в теорії — як довго сама політична еміґрація своїм виглядом і своїми діями знецінює її. Трагедія в тому, що керівники окремих політичних партій і т. зв. середовищ, признаючи на словах, що один авторитетний і впорядкований політичний центр потрібний, насправді не здають собі справи зі зла, що його спричиняє існуючий стан всій українській визвольній справі.

Забирати голос в дискусії на тему теперішнього хаосу й можливостей впорядкувати його неприємно тому, що всі ті кризи в УНРаді, розколи в ОУН, розколи в УРДП, плюс ще внутрішній стан в інших партіях та групах, і вислід усіх дотеперішніх консолідаційних спроб навіває глибокий песимізм. Причиною невдачі сконсолідування українських партій та груп і втримання пристойних форм співпраці вже ніби сконсолідованих партій всередині УНРади — не є ані ідеологічні різниці, ані розбіжності в конкретних політичних справах. Смішно й думати, що така справа, як співпраця з Американським Комітетом для визволення від большевизму, може стати причиною розпорошення українських політичних сил! Воно ж було вже й тоді, як АКВБ з його непередрішенством ще взагалі не існував. Це тільки симптом, а не причина недуги. Очевидно, що можна б її також задовільно розв'язати, так само, як можна було б поладнати без особливо великого труду ніби тепер непереборні перешкоди з обсадою окремих становищ і поділом функцій, з поширенням меж теперішньої УНРади, переформуванням її чи бодай наладнанням пристойної співпраці з тими, що до неї не належать. Все це можна було б зробити без ніякої шкоди для ідеологій, для партійних канонів, програм і престижу.

Не партійні доґми й програми творять історію й вирішують буденні справи, а люди. Не від доктрин залежить розв'язування проблем, а від людей. Позитивне розв'язання проблеми консолідації і створення одного політичного центру та втримання його в стані пристойної співпраці партнерів — вміщається знаменито в рямцях ідеологій і програм всіх існуючих таборів, партій і груп. Треба тільки, щоб люди, які стоять у проводі тих груп і партій, перестали деклямувати про державність, а думали й діяли за державницькими критеріями. Радикалізм крайніх груп завжди противиться однозгідності поглядів. Але державницьке виховання і політична зрілість наказують одній такій групі проголошувати свою опозицію, але поводитись так, як це буває в політично-зрілих громадянствах: дозволити, щоб більшість переводила свою програму і за неї відповідала, корегуючи її направду позитивною і конструктивною критикою, а не демагогічною полемікою й образливими закидами. Нещастя в політичному світі української еміґрації полягає в тому, що залишилось там так мало політичного активу, що нема вже з-поміж кого вибирати: щоб одні відходили й інші на зміну приходили. Там не всилі відбуватися „зміна варти", або може й вона теж могла б відбуватись, якби не закоренилось в усіх керівників переконання, що вони — незаступні і що на шахівниці можна щонайвище пересувати завжди ті самі фігурки. Коли одиниці є великого формату, то еміґрація підтягає їх, як ось підтягнула була Петлюру і Коновальця. Коли нема того формату — еміґрація ще обнижує його. Інтенцією цих рядків не є в найменшій мірі будь-кого образити. Але ж, придивляючись тому, що діється серед еміґрації, направду треба жахатись, якими малими категоріями міряться там великі речі, як затрачується дійсне, а не декляматорське державницьке думання.

Одна партія не допускає іншої групи до спільного центру, щоб не затратити свого дійсного чи уявного керівництва одним чи другим „ресортом"; інша партія дискредитує свого власного репрезентанта в центрі за те, що він погодився, щоб таке-то становище в тому центрі дістав „противник" з іншою ідеологією; з одної партії кілька чільних учених працює в клітині Американського Комітету й бере гонорари за свої наукові праці, але лідер партії здіймає публічно крик проти співпраці з названим Комітетом, а його заступник, один із отих наукових співробітників, зрештою гарна й розумна людина, не виступає проти того лідера; одно середовище свідомо й пляново закидає в своїх пресових органах цілому таборові з кількома партіями національне зрадництво й доводить до ліцитації чистотою патріотичних доґм; голова еміґраційного парляменту зрікається, замість використати всі можливості, що їх має, щоб скликати парлямент і боротися на його терені за своє становище; до Женеви під час тамошньої конференції „на вершинах" виїздять репрезентанти ніби одного українського національно-політичного світу, але з — трьома меморіялами! І т. д., і т. д. Як тут провести межу між партіями, ідеологіями і людьми?! Люди і тільки люди діють і є відповідальні за свої дії.

І коли б люди мали добру волю, то консолідація давно була б завершилась. Політична арґументація — це тільки завіса, за якою скриваються персональні амбіції, партійницьке суперництво за „місце" та демагогія. Коли б була добра воля, то настало б підпорядкування особистої й партійної амбіції загальній справі й припинилась би ліцитація доґм. Коли ж поруч із затратою чи притупленням державницького підходу до всіх справ нема ще доброї волі — то як може вдатися найкраще й найдостойніше посередництво?! І знову ж можна навести цілу низку сумних прикладів на доказ злої, а не доброї волі — однаково в деяких складових частинах УНРади, як і в тих, що поза нею.

Ось джерело песимізму, що виринуло на вістку про резолюцію ПАУК. Коли ж він залишає дещо місця і для оптимізму, то головно в надії, що гіркий досвід минулого і сучасного та здорова публічна опінія продиктують деяким керівним діячам української еміґрації переставитись з позиції партійництва на позиції державницького думання і з позицій злої волі на підхід волі доброї. Знаємо, що до створення УНРади прийшло у вирішній мірі під тиском публічної опінії, обуреної відносинами в рр. 1945-1948. Знаємо, як радісно зареаґувала публічна опінія українства по цьому боці залізної завіси на вістку про створення УНРади. Можливо, що настане така мобілізація публічної опінії в користь впорядкування теперішнього хаосу, що дійсно з оцього хаосу вирине новий лад. Як довго маємо ждати на це?!

ПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЄРАРХІЇ

З ПРИВОДУ 1000-РІЧЧЯ ХРИСТИЯНСТВА В УКРАЇНІ

КОНСТАНТИН БОГАЧЕВСЬКИЙ
Божою Милістю і Благословенням Апостольського Престола
Архиєпископ Вероєнський, Екзарх Филаделфійський

ВАСИЛЬ ЛАДИКА
Божою Милістю і Благословенням Апостольського Престола
Архиєпископ Мартиропільський, Екзарх Манітоби

ІВАН БУЧКО
Божою Милістю і Благословенням Апостольського Престола
Архиєпископ Левкадійський, Апостольський Візитатор

НІЛЬ САВАРИН
Божою Милістю і Благословенням Апостольського Престола
Єпископ Потанський, Екзарх Західньої Канади

ІСИДОР БОРЕЦЬКИЙ
Божою Милістю і Благословенням Апостольського Престола
Єпископ Аматуський, Екзарх Східньої Канади

АНДРЕЙ РОБОРЕЦЬКИЙ
Божою Милістю і Благословенням Апостольського Престола
Єпископ Танайський, Екзарх Саскачевану

АМВРОСІЙ СЕНИШИН
Божою Милістю і Благословенням Апостольського Престола
Єпископ Майський, Помічник Филаделфійського Екзарха

МАКСИМ ГЕРМАНЮК
Божою Милістю і Благословенням Апостольського Престола
Єпископ Сінайський, Помічник і Коадютор Манітобського Екзарха

Високопреподобному і Всечесному Духовенству та Вірним наших Апостольських Екзархій, як також вірним Українцям, розсіяним по всіх краях світу

МИР У ГОСПОДІ Й АРХИЄРЕЙСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ!

ДОРОГІ БРАТИ І СЕСТРИ!

Минає тисяча років від хвилі, коли Божою Милістю в Києві, „Матері городів руських", на княжому престолі, тобто на діядемі княжого вінця, засяло побідне Христове знам'я, Святий Хрест. Христова наука, яка з різних сторін пробивала собі дорогу до українських сердець, знайшла вільний доступ і до серця Великої Княгині св. Ольги, закріпилась у княжих хоромах, освятила життя і мудру діяльність великої нашої володарки в межах просторої східньо-европейської імперії, зорганізованої довкруги Києва.

Тисяча років минуло з того часу, як наша Влаженна Княгиня Ольга пізнала Христа й не завагалася стати під Його прапор, хоч більшість її підданих оставалась і надалі в тьмі поганства. Захоплена світлом Христової віри, вона намагалась знайти спосіб, щоб засвітити світло Христове в цілому своєму народі. Тому й зверталася за допомогою до тодішніх двох найбільших християнських імперій: Східньої Візантійської і Західньої Римської Імперії, — щоб від них дістати єпископів і священників-місіонарів. Та в недослідних Божих плянах для тієї великої землі ще не прийшла була пора всенародного просвічення Христовою Євангелією. З покірним підчиненням Божій волі наша Княгиня прийняла і цей Божий допуст, що її улюблений син Святослав не знайшов у собі стільки відваги, щоб піти слідами своєї матері, бо він радніше захоплювався воєнними подвигами батьків і дідів своїх та дбав про славу цього світу, а не про пізнання і прославу Предвічного Бога. — Для нашої святої Княгині потіхою було хіба те, що вона могла защіплювати зерна Христової науки в серця своїх унуків, а також і те, що Милосердний Господь вложив в серце сина Святослава велику любов і пошану до своєї матері-християнки. Ради тієї любови й пошани до матері він не важився заборонити Христову науку в своїй державі. Слідом за цим, уже й без наявної допомоги збоку держави Христова наука могла всюди щораз більше й більше поширюватися та вкорінюватися в життя українських людей, так, що вже внуки св. Ольги, а сини Святослава, вирішили відкрити навстіж двері своїх сердець і кордони своєї держави для Христової науки. У цьому важливому рішенні присвічував їм приклад святої Княгині Ольги, що за словами літописця була „ранньою зіркою і світанком після поганської ночі". Літописець так і каже, що молитва святої Княгині Ольги „за сина і за весь нарід як день так ніч" виблагала в Бога змилування та ласку для її роду та для української землі. Літописець не сумнівається, що вона, Блаженна Ольга, „перша від Руси ввійшла в царство небесне" і там „молить Бога за Русь".

Велике діло святої Ольги, започатковане нею в 955 році, було за яких 30 літ згодом завершене її внуком Святим Володимиром, що в 988 році з рівноапостольською ревністю привів свій нарід до стіп Христа і так вкрив славою і вінцем діло своєї святої і мудрої бабки, святої Ольги. Слушно преподобні літописці землі нашої назвали Княгиню Ольгу „ранньою зіркою" нашого християнства, а св. Володимира сонцем, що просвітило всю нашу землю після „ранньої зірки", яка засіяла на світанку українського християнства, розганяючи пітьму поганської ночі.

(Закінчення на стор. 3).

Ольга Мак

КОЛИ СКРИПІЛИ ВОЗИКИ...

(До десятих роковин призабутих подій)

(18)

Вагаюся хвилину, а потім кажу одверто:

— Цигарки і „бунґу" можу вам дати зараз, але перстень дам аж тоді, коли справді мене пустите.

— Не віриш? — сміється старшина.

Звичайно, я йому не вірю, але признаватися в цьому було б нерозумно.

— Не те, що не вірю, — відповідаю, — але я справді більше нічого не маю. А як це не вдасться, то що я робитиму?

— Ну, добре. Іди принось цигарки й водку, тоді будемо говорити.

Ще непевність, але надія вже є, і це мене страшенно тішить. Біжу стрімголов до шопи, забираю спирт і цигарки і з тим вертаюсь до старшини.

Він приймає хабар і каже:

— Слухай мене добре: я маю дижурство тільки до десятої години вечора. Пізніше мене замінить мій помічник. Він тебе покличе, коли можна буде виходити, і тоді ти йому віддаси перстень. Зрозуміла?

— Так.

— Добре... Мішка, ей, Мішка! — кричить у двері.

З'являється якийсь інший старшина, але, видно, меншої ранги.

— [illegible] каже йому полюбовник лисої польки, — ти сьогодні увечері перепустиш через міст цю жінку, її сестру, маму і двох „ребят". Тільки не забудь взяти в неї, — показує на мене, — золоте „кольцо". Зрозумів?

— Так точно!

— Ну, і йди собі.

— Слухаю!

— А ти, — звертається до мене старшина, — більше нікому нічого не давай і нікому нічого не кажи. Бо знаєш?..

— Не бійтеся, — відповідаю, — не дам нічого нікому, бо не маю. А розказувати щось — я також не дурна.

— Ну, добре. Значить, договорилися...

Лечу назад до шопи, як на крилах, а серце мало не тріскає з радости.

— Марійко, — хапаю її за шию і шепчу на вухо: — Ми сьогодні вночі йдемо на другий бік! Ми йдемо! Идемо! Розумієте?.. Идемо!!!

Але Марійка зовсім не поділяє моєї радости. Навпаки, її обличчя, розпромінене надією скорого повороту додому, тепер хмуріє, і вона зітхає:

— Скільки то вже разів ми йшли, Дарцю? — питає мене. — І все даремно. Я не вірю більше.

Я відразу погасаю, як вогонь від води.

— Що ж, — відповідаю, — коли не перейдемо сьогодні — завтра вертаємось додому, як я вам присягла.

— І це буде краще, — лаконічно закінчує Марійка.

Крапля отрути, закинута її словами в мою душу, розливається, росте, росте, і з нею росте тривога: вдасться, чи ні? вдасться, чи ні?..

Ледве-ледве дочекалася я вечора. Зарані вже приготовила все, щоб могти на кожний виклик рушити в дорогу, а моя нервовість передається мамі й Марійці, і вони також горять з нетерплячки. Адже протягом кількох годин має рішитися наша доля!..

За вечором у шопу вповзла ніч. Десята година. Я лежу під візком під охороною з одного боку мами, а з другого — Марійки, і мною трясе нервова пропасниця. Ось-ось, зараз має щось статися, або... або, навпаки, нічого не станеться, і тоді...

Хвилини повзуть ліниво і розтягаються, як густа смола, а в шопі починається пекло. Проти неділі большевики немов подуріли, п'ють, кричать, співають, танцюють і щохвилини приходять до шопи. Але бажаючих на „купівлю" перепусток сьогодні нема: вони вже всі пішли, а лишилися такі, що добровільно не йдуть. Тому п'яні вояки присвічують ліхтарками, вишукують молодших жінок і тягнуть їх силоміць за собою. Сльози, благання, прокльони, п'яний регіт і поверхова лайка змішуються водно і створюють атмосферу чогось несамовитого.

А „той" не приходить...

Вже одинадцята година, ба вже й дванадцята, а його нема. Невже обдурили? Невже не прийдуть?

Я то молюся, то плачу, то гризу руки, то проклинаю, то знову починаю молитися. Мама й Марійка лежать нерухомо, але я знаю, що й вони переживають те саме, що й я.

Зрешто, термін уже минув, бо вибила дванадцята година. Отже, маємо неділю, і Марійка вже може жадати від мене сповнення обіцянки. Боже, невже Ти мене опустив?!.

І раптом крик на цілу шопу:

— Ей, кто ідьот на Маґдебурґ?!

Визираю з-під возика і в світлі ліхтарки пізнаю Мішку, п'яного, як темна ніч. Відвага моя щезає, і я не маю сили обізватися.

— Ну! Двє женщіни, бабка і двоє ребят на Маґдебурґ, гдє ви?!

В шопі тихо-тихо, навіть віддихів не чути.

— Вот ... вашу ...! Гдє жє еті ... ?!

— Дарцю, — тихесенько шепче мені на вухо мама, — Дарцю, ти чуєш?..

Шарпаю маму за руку, щоб мовчала. Тепер вже я розумію, що влізла в небезпечне становище. Ні на який Маґдебурґ нас ніхто не думає вести, бо тоді оцей Мішка, чи як там його, не горлав би привселюдно на цілий голос. А якщо так одверто кричить, то значить має на увазі зробити з нами щось інше. І я не обзиваюсь.

П'яний Мішка попадає в шал, лається ще гірше, і це підтверджує мої припущення. Нарешті, забрався й пішов.

Тоді мене огортає жаль і почуття розкаяння: а може й справді він думав зробити так, як йому наказано? Пропускають же інших, могли пропустити й нас. А тепер що? Пропала остання можливість. Вже й зайшла неділя!.. Кінець, кінець! Завтра вертаємось „на родіну"...

Вже не маю сліз, щоб плакати, вже не маю навіть сили, щоб щось думати. Ах, все одно — хай діється Божа воля!..

Але от знову:

— Слиш, ...! Двє баби, одна старуха і двоє ребят на Маґдебурґ! Ходят, ..., просят, а потом...! Скарєє, скарєє, вашу...!

В голосі його чується така щира нетерпеливість і такий напружений поспіх, що я нарешті відважуюся вилізти з-під возика.

— Це ми, — кажу йому, — ми маємо йти на Маґдебурґ...

— Так чого ж ти мовчиш?! — люто накидається москаль на мене. — Я ходжу, питаю, а вона, ..., не обзивається! Скоро, скоро, бо буде пізно!..

І перше, ніж я вспіла щось сказати, Мішка хапає возик і мчить з ним геть із шопи. Чи був це просто п'яний чад, чи дійсно щось поважне ставало на перешкоді до нашої втечі — не знаю. Але він гнав з тим візком, як скажений, і я, — не говорячи вже про маму і Марійку, — ледве вспівала за ним. Біжу і все притримую дітей, готових от-от повилітати з возика, а Мішка все наглить:

— Бєгом! Давай скарєє!..

Ось і міст, на якому стоїть варта. Мішка з розмаху підбігає до вартового і каже задихано:

— Пропустити! Начальник велів.

А тоді звертається до мене:

— Давай решту!

ПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЄРАРХІЇ

З ПРИВОДУ 1000-РІЧЧЯ ХРИСТИЯНСТВА В УКРАЇНІ

(Закінчення зі стор. 2).

Щороку в пам'ятний день 1 серпня наша Церква святкує згадку про Хрещення Руси-України, тобто згадку про завершення християнства на наших рідних землях святим Володимиром Великим, а вже в близькому майбутньому, бо тільки за 33 роки, сподіваємося святкувати 1000-річчя від тієї благословенної події з нашої історії. Та дуже слушно годиться цього року відсвяткувати 1000-річчя від хвилі хрещення Княгині, св. Ольги, бо ця подія належить також до найсвітліших дат нашої історії. Вона, та подія, започатковує нашу християнську історію. Згадка про цю подію мусить бути справді мила й дорога для кожного Українця, чи він роджений на Українській Землі, чи він тільки потомок українських батьків, дідів і прадідів, що по волі, чи по неволі покинули Рідний Край і поселились денебудь у вільному світі та зберігають в серцю зв'язки з батьківськими традиціями, що створились впродовж 1000 років нашої християнської історії. Ми не сумніваємося, що всі українські Брати й Сестри, чи вони роджені на Українських Землях, чи в Новому Світі, схочуть гідно відсвяткувати згадку про цю світлу подію нашої історії, бо це ж спільна нам усім історія, яка вчить нас про те, чиї ми сини і яких батьків, і ми слушно можемо повеличатись нашою 1000-річною християнською історією нарівні з іншими культурними народами світу.

Святкуючи ці величні роковини і згадуючи цю преславну дату нашої історії, мусимо передусім у покірних і щирих молитвах благодарити Господа за Його превелику милість для нас, що зволив засвітити на нашій землі світло Христової правди. Просвічений Христовою правдою, наш нарід перетривав щасливо впродовж одної тисячи років, переживаючи дні радости і смутку, що з волі Божого Провидіння чергувалися так часто в нашій історії. Зі солодких правд Христової науки черпав силу й потіху в днях народного лихоліття, уповаючи незломно на Боже Милосердя й Божу всесилу. Не забував наш нарід про Бога в днях своєї слави, ані не заломлювався в довір'ю до Божого Провидіння серед тяжких досвідів, бо вірив і знав, що кого Бог любить, того й досвідчає, так, як випробовується в горнилі щире золото.

Тож благодарім Милосердного Бога за те, що дав нам цю мудру й святу Княгиню Ольгу и Рівноапостольного Князя Володимира, що привели наш нарід до пізнання Христової правди. Обновімся й ми у цій Божій мудрості нашої Княгині Ольги та рівноапостольній ревності Князя Володимира зокрема нині, в днях нашого великого лихоліття.

Саме тепер, в тисячне радісне літо Божої милости до нас, Милосердний Господь держить нас у тяжкій пробі, бо допустив на нас у своєму недослідному Провидінні таку пробу, що поганська пітьма, прогнана світлом Христової Науки тому тисяча років, знову поширюється на Українській Землі під московсько-большевицьким ярмом. — Царство сатани бере верх, а Христове Царство зруйноване. Не раз у всенародни тривозі наші серця звертаються до Бога Псальмопівця: „Доколі, Господи, забудеши ни до конца" (Пс. 12).

До вас, Дорогі Брати й Сестри, оке наше слово: Не падаймо духом, не зневірюймося в безконечну Божу любов і доброту для нас і для нашої рідної землі. Може дехто з вас вже паде духово і думає, що вже немає ратунку для нас. А це рішуче було б знаком слабої віри. Радніше в повному смиренні й погодженні з святою Божою волею, кажім із праведним многострадальним Йовом: „Нехай буде ім'я Господнє благословенне!" Вірмо твердо, що десниця Господня захистить і піддержить нас, щоб ми не пропали в це „врем'я люте"!

Це правда, що страдання нашої Церкви й нашого народу такі тяжкі, що нам усім треба чесноти терпеливости в геройському ступені, яку мав праведний Йов і багато Господніх Мучеників та святих Ісповідників. На таку геройську чесноту не кожний здобудеться, щоб в одчаю не вирвалось яке слово невдоволення чи нарікання. А все ж, як добрі християни, ми не сміємо серед Божих допустів сумніватися в безконечну любов Божу, в Божу всемогутність і в Божу премудрість. Повторюймо щиро слова Господньої молитви: „да будет воля Твоя" і пам'ятаймо, що саме те є найважливіше й наймудріше, щоб завсіди й усюди ділась Божа воля, чи Божий допуст.

Нам вільно, однак, часом, з усім підданням Божій волі, оплакувати падіння нашого Єрусалиму й жалуватися перед Господом так, як колись пророк Єремія оплакував упадок святого міста Єрусалиму, кажучи: — „Наша столиця, що була колись така многолюдна, стала мов би вдовою; місто велике й славне між народами, що князювало над краями — платить нині дань! Усі його приятелі зрадили його й стали ворогами... Минулась у Сіоні вся його величність... ворог простяг руку свою на все... весь нарід зідхає за насущним хлібом... діви мої й молодиці мої від меча полягли... наше насліддя дісталось в руки безбожників, доми наші в руках чужих чужинців. Ми сироти безбатьченки, матері наші вдовиці. Нас поганяють, б'ючи в потилицю, а в роботі немає нам відпочинку. Наших жінок безчестять у Сіоні, дівчат у городах юдейських. Радощів уже наше серце не знає, наші танці в жалощі змінились." — (Плач Єремії, гл. 1-5).

Цей біблійний образ, змальований пророком Єремією, такий подібний до нашого сьогоднішнього всенародного лихоліття. І як колись пророк Єремія, так і ми звертаймося до милосердного Господа з покірним благанням: „Дивися, Господи, що з нами сталося; зглянься на нас, на пониження наше... Приверни нас до себе, Господи, а ми привернемось; обнови дні наші, як це спершу було!" (Плач Єремії, 5, 1, 21).

Можемо, щоправда, ридати на руїнах нашого Єрусалиму, але одночасно признаваймо, як це прозвавав пророк Єремія, справедливі суди Божі і слушність Його допусту на нас. Єремія не вагався в імені цілого свого народу визнавати, кажучи: — „тяжко провинився Єрусалим". То ж і ми мусимо визнавати відверто провини наші перед Божим лицем. Коли ми зробимо всенародний щирий іспит з собою, із минулого й сучасного, з щирого серця мусимо сказати: тяжко провинялися ми і прадіди наші перед Господом і Господь віддав нас на поталу ворогам нашим, щоб ми покаялися та вернулися до Нього.

Пророк Єремія на руїнах Єрусалиму не зневірився в Його доброту; так і ми в повному довір'ю до Божого безконечного милосердя скажімо: „Приверни нас до себе, Господи, а ми привернемося; обнови наші дні, як це спершу було". Не падаймо у вірі, а кріпімся вірою, що Господь не забув за нас і не опустив нас. Він змилосердиться над нами і вибавить нас. Навернімся тільки до Бога, а Він приверне лице Своє до нас і знову процвіте земля наша щастям і добробутом та славою колишньою.

Тисяча років тому Милосердний Господь милостиво споглянув на нас і дав нам мудру й святу Княгиню Ольгу, що ввела віру християнську в двори княжі і дала приклад усім своїм підданим, що треба покинути поганську релігію, що не знає ані почитає Правдивого Бога. Внук св. Ольги, св. Володимир Великий Рівноапостольний, завершив те діло так блискуче, що наша Батьківщина сталася направду християнським краєм. Якщо наші володарі й предки наші були б залишились вірними Христовим заповідям, зокрема заповіді любови, напевне нині інакше виглядала б карта Східньої Европи. Внутрішні роздори і ворогування серед нас самих дали нагоду нашим сусідам вмішуватися в наші справи, а то й поневолити нас, щоб користати з багатств нашої рідної Української Землі. Знаємо з біблійної історії, що Господь Бог тяжко карав вибраний нарід Ізраїля за те, що він спроневірювався Божим заповідям і забував на Бога. Такою тяжкою карою була вавилонська неволя. Але як тільки той вибраний нарід навернувся до Бога, Милосердний Господь немов би забував на його тяжкі провини і визволяв його з неволі.

У це тисячне ювілейне „милостиве літо" і ми, Брати й Сестри, піднесім очі наші до Господа, звідкіля прийде поміч наша. „Поміч наша від Господа, що сотворив небо і землю" (Пс. 120). На ніяку людську поміч не надіймося, бо люди собі самі часто не можуть помогти. „Не надійтеся на князів людських, бо в них немає спасення", каже Псальмопівець (Пс. 102). Даремне будемо рахувати на власні сили, бо „якщо Господь не збудує дому, то даремно трудяться будівничі".

В ці тяжкі дні лихоліття та Божого досвіду багато лиха діється на нашій землі, а також серед нашої скитальщини в усьому світі. Мабуть серед наших братів у Рідному Краю знайшлись такі, що відвернулись від Господа та в глупоті серця свого сказали: „немає Бога". Багато вовків в овечій шкірі ввійшло в Христову кошару і там у Рідному Краю і тут поза межами Батьківщини, щоб звести праведних. Вони приховують свої лихі наміри споводом деякого уроєного добра народного, чи добробуту, щоб звести багатьох. В ім'я цих земних споводних дібр вони приложили своїх рук, щоб виконати ворожі наміри й нищити тисячолітні Божі діла на Українській Землі, а головно її святу Церкву та віру в серцях її громадян. Тому ми, Пастирі душ української частини Христового стада у вільному світі, відзиваємося до вас, Брати й Сестри, також в імені наших Високопреосвященних Владик, яких там, у нашій Батьківщині, так тяжко вдарила ворожа рука, що не мають змоги піднести свобідно голосу протесту й осторогі. Оцим нашим спільним письмом з нагоди світлої згадки про нашу тисячолітню християнську минувшину підносимо прилюдний протест проти всіх затій фальшивих пастирів, що закралися через огорожу до Христового стада в Українській Землі на те тільки, щоб знищити правдиву Христову Церкву.

Ми стверджуємо і повідомляємо українських вірних, що накинене їм московське православіє під фізичним та моральним примусом ворогів Божих та ворогів наших є без ніякого значення перед Богом і людським законом та правопорядком. Фальшиві пастирі й наємники не мали ніякого права розривати та нарушувати на кУраїнській Землі вірність Христовій Церкві та вірність Римському Вселенському Архиєреєві, що як Наслідник святого Верховного Апостола Петра виконує верховну владу в Христовій Церкві. Хай знає цілий світ, що Католицька Україна була й буде завжди вірна непофальшованій Христовій правді та Його Церкві.

Перед усіми народами світу, що не затратили ще почуття права й справедливости, ми протестуємо проти релігійного насилля над українською душею, а головно проти насилля над українською молоддю та українською дітворою, яким всіми засобами державного примусу в Україні виривають з душі віру в Бога.

А Вам, дорогі в Христі Брати й Сестри, ще раз і ще раз пригадуємо обов'язок причинитися мольбами і добрими ділами до того, щоб милосердний Господь з нашої Батьківщини зняв те тяжке ярмо та прикоротив час допусту й проби.

Найперше благаймо гаряче й непереставно Милосердного Бога, щоб український нарід став знову квітучою частиною Царства Христового на землі, в якому пануватиме Христовий мир між громадянами того ж Царства.

Вірним і пильним зберіганням Божих заповідей намагаймося надолужити Господеві за ті всі беззаконня, якими сплямлена сьогодні Українська Земля, зокрема ж зберіганням першої і найголовнішої заповіді Божої і Христової, тобто заповіді любови Бога й любови ближнього. На теперішнє лихоліття, що його спричинила ненависть і брак любови, одиноким ліком є любов до Бога і любов до ближнього. Любов один одного і любов до всіх у наших родинах, у наших громадянських спільнотах і угрупуваннях, у нашій народній спільноті та у відношенні до інших народних спільнот. Ніякі договори, порозуміння, зговорення — особисті, партійні, міжнародні — не привели й не приведуть до бажаного миру в світі й між людьми, поки не буде привернене належне місце християнській любові до ближнього. Всіми силами старaймося привернути цю любов у нашій народній спільноті, в усіх ділянках нашого збірного життя, в наших родинах і в наших громадянських чи політичних організаціях. Тільки на християнській любові до ближнього може бути побудована єдність наших змагань, бо тільки з такої єдности виплине спільна дія, яка дасть нам бажані досягнення.

Супроти сучасної загрози, що зависла над світом, зокрема над нами, та в світлі нашої тисячолітньої традиції, ми мусимо щиро й раз на завжди заявити, що основою будови нашої спільної хати-держави є Христові заповіді. Така виразна й обов'язуюча заява причиниться помітно, як не вирішно, до нашого внутрішнього заспокоєння та до заспокоєння тих усіх дальших і ближчих сусідів, що з різних спонук стежать за подіями в Україні, наскільки там здійснюється українське державне буття. Якщо основою українського державного ладу буде правда Христової Євангелії, то й наші сусіди будуть знати, що вільна і самостійна Україна не стоятиме на перешкоді їхнім державним інтересам, ані не буде загрожувати загальному замиренню світу, а навпаки, вона дасть свій конечний вклад до такого замирення.

Сучасна доба, в якій живемо, така важлива, що ми не можемо довше отягатися й займатися маловажними справами, а мусимо рішитися приложити руки до виконання наших загальних людських завдань для замирення світу. Відложім набік усякі приватні, групові чи особисті справи, працюймо всіми силами для осягнення спільних нам усім дібр. У тих усіх спільних **добрах** знайдемо запевнений успіх і для всіх наших частинних та групових змагань. Во добро цілости несе з собою й добро поодиноких її частин.

Ми свято віримо, що Господь має в своєму Провидінні окремі пляни щодо українського народу та призначив йому окремі завдання, тому й подасть окремі Свої ласки та Своє благословення. Кров наших мучеників та страждання наших ісповідників збільшують у скарбниці Божого милосердя цей окремий скарб, з якого спливуть через щедрі руки Пресвятої Богородиці потрібні ласки для всіх нас та для всіх наших справедливих і слушних благань і змагань.

Немає сумніву, що з волі Божого Провидіння, бо з волі Святого Апостольського Престола в Римі саме в цьому ювілейному році, коли ми святкуємо 1000-річчя християнства в Україні, започатковано канонічний процес для проголошення блаженним і святим одного з найбільших синів українського народу, Великого Митрополита Андрея Шептицького. Він упродовж свого богоугодного життя великим умом і своїми стражданнями змагав до привернення релігійної єдности зокрема серед нашого українського народу. Маємо в Бозі надію, що той процес завершиться прославою нашого Великого Митрополита Андрея, а при цьому й увесь український нарід прийме вкінці до серця ці невпинні поучення й напімнення про конечність привернути церковно-релігійну єдність, без якої годі сподіватися справжніх успіхів у наших соборницьких змаганнях.

Напевно жде цієї хвилини наш Божественний Спаситель, що так дуже бажає, щоб Його Церква була одним стадом під проводом одного Верховного Пастиря, щоб усі були одно.

Коли весь український нарід забажає собі тієї церковно-релігійної єдности й доброю волею змагатиме до здійснення того бажання, то Христос Господь приготовить для нашого українського народу особливе благословення, не тільки для нього самого, алі й для цілого Сходу. Бо, здається, годі сумніватись на благодатний вплив, що його мала б Українська Церква на релігійне поєднання европейського Сходу для усунення роздору, що від 900 літ уже стільки лиха накоїв серед розсварених народів світу.

На завдаток щедрого Божого благословення ми всі разом уділяємо вам усім, Брати й Сестри, наше Архиєрейське Благословення.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога і Отця, і причастя Святого Духа нехай буде з усіми вами!

Дано у Филаделфії, Вінніпеґу, Римі, Едмонтоні, Торонті, Саскатуні, Року Божого 1955, місяця серпня, в Празник Успення Пресвятої Богородиці.

† **Константин**, АЄпп.
† **Василій**, АЄпп. † **Іван**, АЄпп.
† **Ніль**, Єпп. † **Ісидор**, Єпп.
† **Андрей**, Єпп. † **Амвросій**, Єпп.
† **Максим**, Єпп.

Дайте українській дитині рідний журнал

Жертвуйте на пресовий фонд Веселки!

ЧИТАЧІ ПРО „ВЕСЕЛКУ"

Редакція „Веселки", після появи кожного числа журналу постійно отримує листи від своїх читачів-дітей, у яких вони висказують свою радість з появи журналу.

Орест Михайлишин з Кліфтон, Н. Дж. пише:

Правду сказати, то „Веселка" мені дуже припала до серця, а якщо цікаві чому, то скажу: передусім за цікаві оповідання з козацьких та теперішніх повстанських часів на Рідних землях. Не бачив я України, бо родивсь у Німеччині. Та завдяки батькові та матері, які навчили мене читати й писати по-українськи, я люблю мою батьківщину та все, що зв'язане з її історією. Мені тепер дев'ять років. Що до „Веселки", то все гарно й добре, але моїм бажанням є: щоб вона була кольорова так, як правдива веселка".

М. Овдієнко з Корінгу пише: „Я дуже тішуся журналом „Веселка", бо можу з нього багато довідатися про наш рідний край, нашу любу Україну. З журналу „Веселка" ми можемо довідатися, хто ми є".

Наталочка Юрченко повідомляє: Дорога „Веселко". Мені все дуже сподобалося в журналі. Я сама прочитала всі оповідання й вірші. І куток розваги і все, все. Я маю 7½ року і ходжу до школи. Я хотіла б дуже таку „Веселку" мати щотижня".

А ось листок від Марусі Перхулин:

„Я перечитала вже цілий журналик і ще перечитую по другому разові, бо мої дві менші сестрички і два братчики люблять слухати гарні віршики та казки. Ця „Веселка" допоможе мені моїх братчиків підучити по-українськи. А мене навчив мій батько вдома читати й писати".

А Христя Еліяшевська з Торонта ось як пише:

„Я маю сім і пів року, дуже люблю всі казки у „Веселці". Я дуже люблю теж розгадувати всі загадки. Я тішуся дуже, що вже вийшла книжка „Козацька дитина". Вже завтра посилаю гроші на неї".

А від Романа Пастушака пошта принесла такого листа: „Як я не вмів ще читати, то тато читав мені різні гарні оповідання й вірші. Тепер я вже учень четвертої кляси і сам можу собі прочитати „Веселку", яка мені дуже подобалася. „Веселку" читаємо пильно в школі українознавства, де наша учителька пояснює нам незнані слова. Ми просили б, щоб „Веселка" була кольорована і друкована на кращому папері".

Богдан Бордун пише з Садбури — Канада: „Я дуже люблю читати казочки, а ще більше оглядати гарні образки. Я хотів би, щоб „Веселка" була кольорова, бо я ще ніколи не бачив веселки. Тут на півночі, веселки нема, а на Україні я не був. Мама розказує, що на Україні все по дощі показувалася на небі дуже гарна кольорова веселка і тому я дуже хотів би побачити хоч намальовану веселку таку гарну, як на Україні. Я хочу, щоб було менше віршиків, а більше казочок. Загадки доволі тяжкі, я не маю часу думати так багато, бо цілий день в англійській школі, а вечорі мушу йти до української школи. Бажаю Тобі „Веселко" якнайбільше успіхів. Чекаю на Тебе".

Від Марії Вачинської з Филаделфії отримала редакція такого листа:

„Дорога „Веселко"! Ти мені дуже подобалася. Я хотіла б, щоб ти була на кращому папері з кольоровими образками. Я хотіла б, щоб Ти виходила щотижня. Я маю багато книжок і я рада, що маю Тебе також".

Юрко Царинник з Филаделфії надіслав такого листа:

„Мені Ваша „Веселка" дуже подобалася. Журнал є дуже добрий, але я хотів би, щоб він мав ліпшу оправу і щоб був кольоровий. Я дуже люблю читати і тепер маю що читати моєму маленькому братові. Всі діти будуть дуже вдячні, якщо будете продовжувати видання „Веселки".

Зворушливо пише Аня Мостович:

„Дорога „Веселко"! Я Тебе люблю читати. Кожний раз, коли Ти вітаєш до нашої хатки, я знаю, що приносиш нові, гарні вірші та оповідання. Я люблю читати ці вірші й оповідання. А не раз Ти мене дуже розсмішуєш, бо пишеш веселі **історійки**, які також дуже люблю".

Леся й Тарасик Попель пишуть:

„Ми з Тарасиком дуже любимо читати „Веселку". Я читаю, а Тарасик слухає, бо він ходить щойно до садочка, а я до третьої кляси св. Отця Миколая. Я читаю також багато інших українських книжок, але „Веселка" мені дуже, а дуже подобалася. Ми нетерпеливо ждемо нового числа".

А ось ще лист від дітей, що вже народилися тут із американських батьків. Це пишуть Наталка і Леся Рибіцькі та їх мама Марія Рибіцька. Пані Рибіцька пише таке: (зберігаємо мову авторів листів).

„Як я побачила перший раз „Веселку", зложену в середині „Свободи", я помалу перечитала журнал. „Веселка" мені ся єсть справді весела, що до Вас пишу про те. Хто так видумав її сотворити, тая редакція повинна бути поплескана за добру думку і сотворення на світі. Два рази на місяць ліпше, щоби „Веселка" вийшла, бо історію не забудемо написану. Папір ліпший і друковане більше для очей діток було б ліпше".

А тепер лист Наталки Рибіцько:

„Я пишу до Вас, бо я інтересно прочитала „Веселку". Я родилася тут-у Ню Йорку, навчилася читати й писати від мами і від учителя пана Стецика в українській школі. Дякую, що Ви думаєте за нас дітей, щоб ми не забували читати по-українськи".

І ще лист від Лесі Рибіцької:

„Моя сестра й мама пишуть до Вас лист і я хочу так само написати кілька слів. Я є в українській школі в другій клясі і трохи вмію читати й писати по нашому. Моя сестра ліпше вміє читати і писати ніж я. Хочу бачити скоріше „Веселку", щоб мама перечитала мені історію, як я іду спати".

Не вагайтесь і не баріться та ще сьогодні перешліть свою пожертву на видавничий фонд „Веселки", щоб вона і в наступному році просвічувала душі та розвеселяла і ублагороднювала серця тисячів наших Марусь, Івасиків, Лесь, Тарасиків...

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд **дитячого журналу „Веселка"**.

СПИСОК Ч. 6.

П. Стасюк, Ню Йорк	$ 50.00	Д. Яремко, Бофало	2.00
Н. Антоняк, Шікаґо	5.00	В. Чучман, Амстердам	2.00
М. Кознарський, Рачестер	5.00	М. Янчура, Ванкувер	2.00
Т. Гарячий, Ню Йорк	5.00	І. Б. Слободян, Елизабет	2.00
С. Зелінський, Ірвінґтон	5.00	І. Павловський, Йонґстави	2.00
А. Станько, Бофало	5.00	М. Баран, Джерзі Сіті	2.00
Ю. Ч., Джерзі Сіті	5.00	А. Пашковський, Ню Йорк	2.00
Д. Мачалаба, Клівленд	3.00	В. Бих, Бруклин	2.00
А. Мачалаба, "	3.00	Ю. Возівчак, МкКіс Ракс	2.00
З. Ярош, "	3.00	Н. Бобік, Ятесборо	2.00
Д-р В. Шиманів, Шікаґо	3.00	М. Лучанко, Рачестер	2.00
Т. Янковська, Міннеаполіс	3.00	А. Франкович, Гемтремк	2.00
З. Стефанів, Нюарк	3.00	Н. Мотта, Торонто	2.00
С. Демчик, Честертави	3.00	П. Муциківський, Торонто	2.00
Ю. Новак, Дітройт	3.00	І. Чавс	2.00
П. Чорній, Вітней Пойнт	3.00	М. Лободяк, Мейсон Сіті	2.00
Г. Мокроусов, Патерсон	2.75	В. Кляйнер, Форт Вейн	2.00
о. Г. Павловський, Н. Й.	2.00	С. Харчук, Міннеаполіс	1.00
Б. Дзівак, Бруклин	2.00	І. Іванишин, Фила.	1.00
В. Кривоус, Торонто	2.00	Д. Городецький, Бофало	1.00
Н. Івах, Ню Йорк	2.00	М. Березанський, Гант. Біч	1.00
А. Лаба, Бруклин	2.00	А. Питляр, Нюарк	1.00
І. Павліш, Шікаґо	2.00		
В. Павлишин, Клівленд	2.00	Разом	$ 168.75
А. Швець, Бофало	2.00	Раніше проголошено	1,461.50
А. Кривий, Стейплетон	2.00		
А. Когут, Сколч Плейс	2.00	Разом	$ 1,630.25

Закарпатський мармур

З-поміж зразків гірських порід в Інституті будівельних матеріялів у Києві один особливо звертає на себе увагу своєю сніжною білістю. Цей камінь привіз із Закарпаття геолог Солонінко з недавно відкритого Діловецького родовища білого мармуру. Про нововідкрите родовище І. Солонінко розповідає в журналі „Україна" (Київ, ч. 1) так: „Білий закарпатський мармур може бути використовуваний не лише на виготовлення личкувальних плит для нових споруд, але й як прекрасний мармур для скульптури. Впродовж століть єдиним постачальником цього мармуру були Італія та Греція. Особлива дрібнозерниста структура і здатність просвічуватись зробили славнозвісний каррарський мармур незамінним для виготовлення високомистецьких скульптур. Закарпатський мармур незгірший за каррарський. Останніми роками геологи відкрили на Закарпатті багатющі родовища різнокольорових мармурів. Серед мармурів Новоселицького родовища є червоні, **рожеві**, блідорожеві, чисто жовті. В обширі річки Велика Уголька залягають коралеві мармури, блакитні. В деяких містах Закарпаття виявлено смугастий мармур, чорний з білими прожилками. Мармурові поклади залягають суцільними смугами в гірських брижах, грубина їх верств досягає іноді соток метрів. У деяких місцях із мармуру утворюються прямовисні скелі".

ПОДЯКА

Цією дорогою складаю найсердечнішу подяку **В.П. лікареві Д-р Осипові ОРИШКЕВИЧЕВІ** за вилічення мене з тяжкої недуги та за безкорисну надзвичайну опіку під час мого побуту у Шведському Шпиталі як також дома під час реконвалесценції. — Ніколи не можу забути Вашої благородности, коли в перших днях недуги Ви Пане Докторе, не жаліючи ні часу ні труду в день і в ночі спішили принести мені полекшу і привернути мене до життя.

Рівночасно дякую Вп. **Яцковій** та **інж. Гладишовському** за відвідування мене в шпиталі.

Нехай Всевишній винагородить Вам.

Володимир БАРАНЕЦЬКИЙ

НАДХНЕНІ ДУХОМ ПІДПРИЄМЧИВОСТИ

(Репортаж з Торонто).

Дивно подавати Торонто, коли пишу з Дітройту, отож навіть в іншій державі. Але в той час, коли я робив спостереження, які хочу оцим коротко викласти на папір, був я в Торонті і зрештою „об'єкт", про який писатиму, міститься і міститься в Торонті.

Відбувся саме з'їзд інженерів з Америки і Канади, що про нього було повідомлення на сторінках „Свободи". За кулісами, де на м'яких канапах у проходах і відпочивальнях блискучого нутра першорядного готелю, проходило теж „своє" життя, шепнув мені на вухо інж. А. Мудрик, один із директорів і творців нашої колишньої гордости, Маслосоюзу у Львові: „Їдьте зі мною"...

Куди і навіщо?

Коротко: інж. Мудрик зорганізував нову молочарню п. н. "Green Vale Dairies". Зустрінувши такого старого ентузіяста рідної підприємчивости (щоправда тільки теоретика), хоче показати йому, що встиг уже осягнути від листопада минулого року.

„За годину вернемось на з'їзд..." — запевнив.

Саме два роки тому, запрошений інж. Палієм, подивляв я гарт старих творців нашого крайового молочарства і пересаджену „конюшинку" М. С., що заселенила тепер на канадійському ґрунті. Ото ж — подумав я — варто подивитись на щось знову нове з цієї ділянки, цим разом зі знаком „синьої волошки"... Погодився і поїхав.

Молочарська крамниця, будинок, біля нього 10 авт, що стоять рядочком, нові, однакові.

— Це був невеличкий розвалений дім старої молочарні. Наша Спілка (25 спільників-українців) купила, перебудувала і добру половину добудувала, як бачите, цілий об'єкт зовсім пристойно виглядає, — почав інформувати інж. Мудрик.

Ми ввійшли до будинку (а був з нами ще й інж. Хропов'ят, теж один із директорів львівського М. С. і ще дехто з молодших) і переходили виповнені машинами кімнати. Наш інформатор невпинно об'ясновав.

Дещо з машинового реманенту залишилось і робить свою добру роботу, але більшість його вже нова і ще більше відповідає всім вимогам сьогоднішньої молочарської техніки.

Оглядаємо конвеєр до наповнювання пляшок, новіський пастеризатор, сито моторове і помпу, що тягне до збірника 150 щоденно доставлених фармерами баньок (заки мій дописувач добре з другу — подумав я — щоденних баньок буде напевно більше!). Далі оглядаємо машину і форми до морозива, дві кімнати - холодільні, сполукувач баньок і пляшок до виробу силу, машину до наповнювання молоком картонів, центрифугу. Потім сходимо ще в великий підвал в новозбудованій частині будинку, де показують нам лябораторію, витвірню солянки, паровий котел, компресор і кімнату для робітників.

— Працює нас тут 25 осіб, в тому дехто зі спільників, — чу-

ємо дальші пояснення. — Маємо власну бензинову стацію. Зі зобов'язань вив'язуємось дуже добре і маємо вдоволених клієнтів. Їх число більшає з кожним днем...

Висказую думку, що об'єкт і вигляд навіть більші ніж колишніх районових молочарень в Краю. І це потверджують. А потім коштуємо ще вироби молочарні, по дрібці всього. Є тут і „гуслянка" на гуцульський лад і інші відомі роди молока. На кінці треба ще й „лизнути" морозива власного виробу.

Правда — тривало це більше, як обіцяну „годину", але чи не було варта ще зайвий раз ствердити, що „стара гвардія", хоч і підтоптана вже роками, не сидить зі зложеними руками, а запопадливо пересаджує кільтур свого знання і досвіду на новий ґрунт? Чи не має це теж повчальної вартости для молодших, які не раз дивним-дивом тримаються вперто „дженіторства" чи фабричної „лайни", а гроші, яких вже чимало встигли зложити, тримають по банках на одному відсотку річно?

В. Несторович.

Призначено чотирьох членів реґенційної ради в Марокко

Париж. — Великий везир Мохаммед ель Мокрі, який має 104 роки, проголосив офіційно, що престіл марокканського султана „опустілий" і що печать, якою затверджуються всі закони, переходить у відання реґенційної ради. Водночас призначено ту реґенційну раду в складі 4-ох членів, при чому її рішення мусять бути одноголосні. Детронізація султана Муляй бен Арафи, якого арабські націоналісти вважали узурпатором, була першою точкою програми на санацію відносин у Марокко, а теперішнє призначення реґенційної ради є другою точкою. Проте секретар марокканської націоналістичної партії гостро виступив проти складу реґенційної ради і способу призначення її, закинувши французькому урядові зламання зробленого порозуміння, за яким мали бути тільки три члени реґенційної ради. Четвертого призначив генеральний резидент Франції генерал Лятур, додавши ще одного „консервативного" марокканця для заспокоєння ворожих тим реформам марокканських французів. У вівторок має відбутись у французькому парляменті голосування над політикою прем'єра Фора в справі Альжиру. Фор дістав затвердження своєї програми в справі Марокко, а у вівторок остаточно вирішиться доля його уряду.

Промисл нарікає на великий брак інженерів

Ню Йорк, Н. Й. — Всі роди промислу в ЗДА мають тепер найважливішу проблему до розв'язання: недостачу інженерського персоналу. Великі промислові концерни і малі підприємства, однаково і військові і цивільні, пошукують за вишколеним технічним персоналом. В цілій країні потреба інженерів, і тому і представники промислу і виховники думають над тим, як розв'язати цю проблему, бо ситуація в цій ділянці щораз більше погіршується. З цього користуються молоді інженери, бо починають свою працю після закінчення студій з платнею по 400 долярів на місяць. Хоч новий шкільний рік 1955—1956 щотільки почався, то вже тепер сотки промислових компаній ангажують студентів інженерії, які в червні 1956 року закінчать студії. Представники цих фірм заявляють студентам інженерії: „Не підписуйте з ніким контракту, поки не знаєте, яку платню ми вам запропонуємо." В перших роках після світової війни багато студентів кінчало інженерію, тепер те число зменшилося більше як на половину. В 1949-1950 шк. р. скінчили інженерію 52,732 студенти, а в 1954-1955 шк. р. — тільки 22,589. Число студентів інженерії зменшилося тому, що багато учнів середніх шкіл думало, що буде застій в продукції, і важко буде дістати працю в промислі.

Стівенсон проти надмірного оптимізму після Женеви

Кінґстон, Онтаріо, Канада. — Бувший демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон промовляв у Квінс Университеті, де дістав почесний докторат прав, і сказав, що те „зло", яке вже майже півсторіччя нищить світ, не мусить скінчитися миримим співіснуванням між Сходом і Заходом. Головним змістом його промови була небезпека, яка загрожує ЗДА і Канаді від комунізму. Нав'язуючи до тих настроїв, які виникли після наради Великої Чвірки в Женеві, Стівенсон остерігав ЗДА і Канаду перед надто великим оптимізмом. „Дух Женеви, казав Стівенсон, — це ціль і Совєтів і Заходу. Але коли на Заході запанували дійсно мирові настрої внаслідок Женеви, то совєтська політика в дійсності залишилася та сама". Існує глибша причина, щоб не попадати в „супероптимізм". Деякі особи так опановані думкою про поділ світу на два світи, що як тільки побачили перший знак про зменшення світового напруження в Женеві, зараз прийшли до переконання, що вже все зло минуло. „Але воно зовсім не так, розумує Стівенсон. Комунізм зовсім не думає змешувати конфлікти в нашому світі". На доказ цього згадував Стівенсон Німеччину, Китай і Північну Корею, де комуністи не зменшують напруження, яке там засіювало після закінчення другої світової війни. Як на добрий приклад сусідських відносин вказував Стівенсон на ЗДА і Канаду, які в побудові спільного водного шляху на річці св. Лаврентія створили символ того, як можна розв'язувати міждержавні проблеми мирним шляхом для добра обох сторін.

УСМІШКА КНЯЖНИ

Княжна Марґарета, молодша сестра королеви Англії Єлисавети II, викликала своїми подружніми плянами сенсацію в цілому світі. — Вона сама лише всміхається і — мовчить, так само, як і герой цієї романтичної історії, — капітан летунства Товисенд.

Англія живе сплітками про справу подружжя Марґарети

Лондон. — Вся Англія цікавиться тепер найбільше справою подружжя княжни Марґарети, супроти якого всі інші крайові й міжнародні проблеми зійшли на задній плян. Княжна Марґарета, сестра королеви Єлисавети II, яка є третя на листі наслідників англійського престолу, скінчила вже 25 років і має право вийти заміж без дозволу королеви. Після того, як в минулому тижні княжну Марґарету і її маму, королеву-вдову Єлисавету, відвідав в їх лондонському палаці летунський аташе при англійській амбасаді в Бельгії, капітан Пітер Тавнсенд, — вони обох поїхали в гості до сільської резиденції близьких свояків королеви Єлисавети і її сестри Марґарети в Беркшайр. Участь їх обох на „вікенді" в тому самому домі скріпила поголоски, що вже в найближчий вівторок, під час щотижневої наради королеви Єлисавети з прем'єром Іденом, королева подасть до відома Іденові рішення Марґарети вийти заміж за Тавнсенда. Англійський парлямент мусів би формально прийняти це до відома після відкриття сесії 25 ц. м. Марґарета мала б зректися всіх прав до англійського престолу, якщо піде заміж. Капітан Тавнсенд, один із героїв останньої війни, має 41 рік, є розведений і має з першого подружжя двоє дітей, тому офіційні й церковні кола неприхильно ставляться до цього подружнього пляну. Проте публічна опінія, яка дізнала була глибокого потрясення після абдикації Едварда VIII з приводу опозиції уряду до його подружжя з панею Сімпсон, пішуче підтримує свободу княжни вибрати собі чоловіка за власною волею.

ГОМФРІ ЗВІТУВАВ АЙЗЕНГАВЕРОВІ ПРО ЗБАЛЯНСОВАНИЙ БЮДЖЕТ

Президент Айзенгавер впродовж 20-ох мінут вислухав в суботу, 15 жовтня, звіту секретаря скарбу Джорджа М. Гомфрі про економічне положення в країні. Гомфрі повторив Президентові свою давнішу надію, що федеральний бюджет можна буде збалянсувати до 30 червня 1956 року. Гомфрі заявив журналістам, що якщо тенденція до збалянсування бюджету покажеться перед закінченням цього фінансового року, то можна буде подумати і про зменшення податків. Але секретар скарбу заявив, що він і надалі противиться тому, щоб зменшувати податки, поки не буде певности, що вдасться мати бездефіцитовий бюджет. Кілька разів Гомфрі відмовлявся сказати, чи він буде кандидувати на президента в виборах 1956 р. Він казав, що прийняв першу публічну працю як секретар скарбу, і має тільки єдину особу на кандидата на президента, — а цією особою є Айзенгавер. Згідно з заявою Гомфрі його конференція з Президентом мала напів товариський, а напів урядовий характер. „Я противлюся зменшуванню податків коштом збільшування державного заборгування, бо це не є діє зменшення оподаткування", — казав Гомфрі. Секретар скарбу сказав, що він навіть не знає, чи Президент до відався вже про те, що була велика знижка на біржі внаслідок його недуги. Стан здоров'я Президента задовільний, лікарі дозволили йому по кільканадцять мінут денно сидіти в ліжку, і перестали робити йому щоденні кардіографічні досліди. В цьому тижні Президент буде мати багато праці. Він має конферувати з секретарем оборони Чарлзом Е. Вилсоном, шефом Об'єднаних Шефів Штабу адміралом Артуром В. Радфордом, державним секретарем Джаном Фостером Доллесом і спеціальним асистентом в справах Крайової Безпеки — Діллоном Андерсоном. Головний дорадник Президента Шерман Адамс звітував Айзенгаверові про ті шкоди, які спричинила нова повінь в шістьох східних стейтах. Після конференції Адамса з Президентом секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті заявив журналістам, що Айзенгавер глибоко співчуває з населенням тих стейтів, і заразом, щоб негайно допомагати з федеральних фондів тим людям, які потерпіли внаслідок повені.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

МІЛВОКІ, ВІС. — Т-во ім. І. Франка Відд. 103 повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 22-го жовтня, о год. 7-ій веч., в церковній залі South 12th & West Washington Sts. — К. А. Геріс, секр.

Посмертні Згадки

МИХАЙЛО НИКИФОРЧИН, член Запомогового Т-ва Дністер, 361 Відд. У. Н. Союзу в Ню Йорку, помер 14-го жовтня 1955 р. Покійний родився в с. Колаки, пов. Кесів, Зах. Україна. До Союзу вступив 1918 р. Залишив в смутку дружину Марію, доньку Гелен, сина Дмитра й Павла, 6 внуків і брата Павла. Похорон відбудеться у вівторок, 18-го жовтня з похор. заведення П. Яреми. — В. Н. П.!
Управа Т-ва „Дністер".

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінивть місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ¢ за виготовлення нової адресової клішки, а члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

ТАРЗАН, ч. 3558. Геть з вартовим

Здаючи собі справу з небезпечного становища, мавполюдина вхопила камінь —

— і почала плюскати ним, щоб звернути увагу вартового.

Коли вартовий схилився, щоб довідатись про причину хлюпання, Тарзан миттю стрибнув, щоб вбити його, бо інакше все було б втрачене!